

İstanbul Teknik Üniversitesi
Aikido Kulübü

2. Qyu Projesi

Esat PEHLİVAN

Kİ

Önsöz

Bu tez çalışmasında, “Ki” hakkında bilgi vermeye çalıştım. Ki, varlığını bildiğim ama ne olduğunu bilmediğim bir konudur. Ne olduğunu bilen birisi ile tanışmayı dört gözle beklemekteyim. Tez çalışmam sırasında Ki'nin tek bir tanımının olmadığını, kişiden kişiye değişen tanımlarının olduğunu, bu tanımın insanın kendisi tarafından yapılması gerektiğini öğrendim. Bu yüzden, Aikido'daki büyük ustaların söylediklerini çevirmenin ve bunlardan bir şeyler anlamaya çalışmanın şu an için en doğru şey olduğunu düşünüyorum. Bu proje çalışması, tamamen, büyük ustaların yazmış olduğu kitaplardan yapılan alıntıların çevirisidir.

Esat PEHLİVAN

Mayıs 2005

Aikido'da en fazla kullanılan kelime Ki'dir. Çünkü Ki, hem derin bir anlama sahiptir hem de doğa ile alakalı ve günlük hayatta da kullanılan daha "hafif" bir anlama sahiptir. Ki'yi tanımlamak çok zordur, hele hele tek bir kelime ile ifade etmeye çalışarak bir dile çevirmek çok daha zordur.

Doğu felsefesinde, herşeyin başlangıcında, yani evrenin yaratılışında bir kaosun olduğuna inanılır. Kaostan Güneş, Dünya, Ay ve yıldızlar yaratılmıştır. Dünya'da, elementler mineralleri, hayvanları veya sebze ve meyveyi oluşturmak üzere birleşmiştir. Evren şekil almadan önceki kaotik durum Ki olarak adlandırılır. Bu yüzden, bugün var olan herşeyin Ki'den geldiği söylenebilir.

Tek başına Ki, ne bir başlangıç ne de bir sondur, ne artar ne de azalır. Ki'nin şekli değişse de Ki'nin kendisi asla değişmez (Suyu bir kaba koyunca suyun o kabin şeklini alması ama yine su olarak kalması gibi).

Etrafımızda Ki'den yapılmış olan bir çok şey görebiliriz, bu şeyler kendi şekillerini kaybettiklerinde elementleri Ki'ye döner. Neye inandığınıza bağlı olarak, siz ona Tanrı, Allah, Buddha, Aqua veya herhangi bir isim verebilirsiniz (Bu, gerek Hristiyanlıktaki gerekse Müslümanlıktaki "Topraktan geldik toprağa döneceğiz" felsefesine benzemektedir). Bu, Ki'nin derin (ağır) anlamıdır.

Ki'nin günlük hayatta kullandığımız "hafif" anlamı nedir? İyi bir duygu, kötü bir duygu, korkaklık, güç, kuvvet, cesaret, yorgunluk vs. Bunlar, günlük hayatımızda yaşadığımız duygulardır. Japonların bu duyguları ifade etmek için kullandıkları kelimelerin bir kısmında mutlaka Ki vardır (Bu kelimelere bazı örnekler, ekte verilmiştir). Bunun nedeni, insanlığın evrenin Ki'sinden yaratılmış olmasıdır. İnsanda Ki olduğu müddetçe insan yaşar, Ki'yi insandan mahrum ederseniz insan ölür. İnsanın vücudu Ki ile doluyorsa ve insan bunu dışarıya bolca akıtıyorsa insan dinç, enerjik, güçlü ve cesaretlidir. Bunun aksine, eğer insanın Ki'si azalıyorsa, zayıf, korkak ve yorgundur. (Bu yüzden,

tam olarak karşılığı olmasa da bir çokkişi tarafından Ki, “enerji” veya “yaşam enerjisi” olarak tanımlanır.

Aikido eğitiminde, harcadığımız her efor ile vücudumuzu Ki ile nasıl dolduracağımızı ve bunu nasıl kullanacağımızı öğrenmeye çalışırız. Bu yüzden Ki'nin derin anlamını öğrenmemiz gereklidir.

Koichi Tohei, “What is Aikido?”, Rikugei Publishing House, Tokyo, 1962, sayfa 113

Ki, savaş sanatlarında, hakkında konuşulacak belki de en zor konudur. Ki, sadece Aikido ve Tai Chi'nin temelini oluşturmakla kalmaz daha önemli olarak Uzak Doğu felsefesinin ve dini inancının da temeline şekil verir (K. Ueshiba, 1987, sayfa. 25). Doğu felsefesindeki Ki, Batı felsefesindeki Tanrı veya Şeytan kadar temel bir konudur. Ki fikri, bir metafizik temel olarak, Japonya'ya 7. yüzyılda gelmiştir (Locke, Olson, Seitz, ve Quam, 1990). Taoist ve Budist felsefesi Ki'yi ilham almıştır. Ki fikri, Şinto dininin tabiata bakışı açısından, her nesneye ve her olaya nüfuz eden “hayat enerjisi”nin varlığı olarak yorumlanır.

Bir çok savaş sanatı hocası bilinçli olarak Ki'nin ne olduğunu anlatmaktan kaçınır, bunu öğrencinin kendisinin bulmasını bekler. Ki, çok doğal, temel bir fikirdir ve bir çok farklı yoldan yorumlanabilir. Burada anlatılanlar da bu yorumlardan sadece biridir.

Geleneksel kurallara bağlı, Taoist olarak eğitilmiş bir Çinli fizikçi, büyük bir ihtimal ile Ki'nin, vücutta dolaşan, yaşamın devamlılığını sağlayan bir mikrobiyo malzeme olduğunu söyleyecektir (Ho, 1995). Bir Doğu felsefecisi Ki'nin, evrenin yaratıldığı enerji – malzeme olduğunu söyleyebilir. Bir Fizikçi, bu düşünceyi de akılda tutarak, Ki'yi evrenin yaratıldığı Büyük Patlama ile birleştirebilir. Kozmolojist Carl Sagan, “Vücudumuz yıldızların tozlarından yapılmıştır. Aynı atomlar hem yıldızları hem de vücudumuzu var etmiştir. Aslında bizler yıldızların çocuklarıyız” demiştir (K. Ueshiba, 1987, sayfa 28). Herhangi bir kişi, Ki'yi Büyük Patlama sırasında ortaya

çıkan dinamik enerji veya yaşamın kendisi olarak düşünülebilir. Ki, hem enerji hem de madde olarak düşünülebilir. Tıpkı, Einstein'ın meşhur $E = mc^2$ formülü ile ifade ettiği gibi.

Bir Aikido seminerinde (Kokikai Sonahar Kampı, 1995, Arizona State University), Kokikai Aikido'nun kurucusu Sensei Shuji Maruyama, Ki'ye bir "duygu, his" olarak yaklaşmak gerektiği konusunu vurgulamıştır.

Ki, akıl ve vücudun bütünlüğü, Aikido'nun yegane amacıdır (K. Ueshiba, sayfa 26). Sensei Shuji Maruyama, Ki – akıl – vücut bütünlüğüne fizyolojik bir örnek olarak, yere düşen çocuğunun araba altında kalmasını engellemek isteyen bir annenin ani olarak kullandığı adrenalin ile arabayı kaldırmasını vermiştir. Başka bir örnek te, yogadır. Yoga yaparak kalp atışı ve kan basıncını kontrol etmeyi öğrenebilirsiniz. Ancak, buradan yola çıkarak Ki'nin bir sihir olduğunu düşünmek yanlıştır. Bazıları Ki'yi, bir şişirmece, tıpkı bir ilaçmış gibi verilen ama bir fonksiyonu olmayan gereksiz bir hap gibi düşünülebilir. Bu tür şişirmece şeyler, dışarıdan verilir yani insanı bir şey yapmaya zorlayıcı bir etkisi vardır. Ki ise, insanın içinden dışarı doğru gelir (K. Ueshiba, sayfa 146).

Ki'nin ne kadar tanımını yaparsanız yapın, neticede Ki, sadece şahsi deneyim ile edinilebilir.

The Development and Psychology of Bushido and Budo, Paul D. Short, (for Hon 3391T, The Japanese Psyche, Dr. Fling, Southwest Texas State University), 6 Kasım 1995, genişletilmiş ve gözden geçirilmiş basım : 12 Aralık 1995).

Aikido öğrencilerinden Ki hakkında şunları duyabilirsiniz:

- Ki; akıldan ve vücuttan aynı anda bir çeşit enerjinin boşaldığına dair bir duygudur.
- Ki; bilinmedik bir kaynaktan çnceden bilinmeyen bir şekilde ortaya çıkan ilginç, yaşamsal bir güçtür.
- Ki; Aikido antrenmanı yaparak kazanılmış olan mükemmel zamanlama ve bununla eşleşen bir nefes alma (kokkyu-ho) hissidir.
- Ki; iyi bir antrenmandan sonra akli güçlendiren (canlandıran) ani, bilinçsizce (farkında olmadan) yapılan hareketlerdir.

Ki'nin şahsi tecrübe ile kazanılan doğru bir reaksiyon olmasını alatması bakımından bu tanımların hepsi doğrudur.

Kisshomaru Ueshiba “The Spirit of Aikido”, sayfa 30, 1984.

Ek:

Japoncadaki Ki karakterinin sözlük anlamları:

- Ruh, can, yürek, akıl
- Niyet, amaç
- İlgi, eğilim, yetenek
- Ruh hali, duygu
- Hal, huy, karakter
- Dikkat, ilgi
- Şüphe
- Hava, atmosfer
- Tat, lezzet
- Koku
- Enerji, asıl, öz
- Belirti
- Dokunmak, çarpmak, vurmak
- Kıvılcım sıçratmak, flaş patlaması

Japonya'da kullanılan ve Ki içeren bazı terimler

Japonca Terim	Karakter	Çeviri	Anlam
Ki ga tatsu	気が立つ	Ki dik duruyor/dikiliyor	Kızmak
Ki wo tsukeru	気を付ける	Ki'yi takınmak/Ki'ye sahip olmak	Dikkatli olmak
Ki ga kiku	気がきく	Ki'yi çok kullanmak	Empatik olmak
Ki ga susumanai	気が進まない	Ki ileri gitmiyor	Bir şey yapmak istememek
Ki ga sumu	気が済む	Ki'si bitmek	Tamamlamak
Ki ga tsuku	気が付く	Ki'yi takınmak	Bir şeye dikkat etmek
Ki ga tsuyoi	気が強い	Ki'si yanlış olmak	İnatçı olma
Ki ga yowai	気が弱い	Ki'si zayıf olmak	Korkak olmak
Ki ga tooku naru	気が遠くなる	Ki'si uzaklaşmak	to become lightheaded
Ki ga nai	気が無い	Ki'si olmamak	Bir şeye ilgi duymamak
Ki ga nukeru	気が抜ける	Ki'yi kaybetmek	Umudunu yitirmek
Ki ga mijikai	気が短い	Ki'si kısa olmak	Kızgınlığı kısa sürmek
Ki ni sawaru	気に触る	Bir şey Ki'ye dokunuyor	Birisini itici bulmak
Ki ni naru	気になる	Ki olmak	Birisinin aklında olmak
Ki wo kubaru	気を配る	Ki'yi birisine vermek	Başkalarının isteğini yerine getirmek

Kaynaklar

- [1]<http://omlc.ogi.edu/aikido/talk/osensei/ki.html>
- [2]<http://www.christophecourtin.com/aikido/ki.asp>
- [3]<http://www.aikidofaq.com/philosophy/>
- [4][http://www.aikidofaq.com/essays/index.html#Budo.4.2.](http://www.aikidofaq.com/essays/index.html#Budo.4.2)
- [5]<http://www.shugenkai.com/ki.html>
- [6]<http://www.houstonkiaikido.org/whatKi.htm>
- [7]http://www.aikido-duisburg.de/curtis/hkf_sem.htm